

De Afdeling bestuursrechtspraak van de

Raad van State

Zitting: 18 juni 2009 om 10.00 uur

Procedurenummers: 200900324 en 200900334 (gevoegde behandeling)

PLEITNOTA

van

mr. G.H.L. Weesing, advocaat te

Amsterdam

gemachtigde van appellanten

1. Enkele opmerkingen vooraf

Appellanten gaan hier uit van een gevoegde behandeling van de hier betrokken hoger beroepen en verzoeken dan ook hetgeen hierna ten aanzien van enkele kernpunten daarvan nog zal worden aangevoerd, als toelichting te beschouwen op beide hoger beroepen.

Met het oog op een bekorting van deze pleidooien hebben appellanten bij brief van 5 juni jl. nog nadere memories ingezonden waarin al op de verweren van verweerder en van de BAM is ingegaan. Daarnaast wordt hier dan ook verwezen, zodat hier wordt volstaan met een bespreking van enkele kernpunten.

Aan de hand van het lijvige procesdossier is vast te stellen dat appellanten zich in de onderhavige kwestie sedert 2007 niet onbetuigd hebben gelaten.

Hun bij de bestreden besluiten betrokken (materiele en ideële) belangen zijn dan ook groot, hetgeen alleen al is af te leiden uit het feit dat zeer veel omwonenden, de belangrijkste ideële belangenbehartigers in de hier betrokken regio voor wat betreft het behoud van cultuurhistorische- en natuurwaarden, en zelfs de landelijke Bomenstichting daartegen zijn opgekomen.

De relatief grote omvang van het door appellanten opgebouwde dossier wordt in het bijzonder veroorzaakt door uitvoerig gemotiveerde en gespecificeerde uiteenzettingen over de vraag of het bouwplan van de BAM voldoet aan (de hoofdlijnen van) het geldende bestemmingsplan. De uitvoerigheid daarvan wordt veroorzaakt en gerechtvaardigd door de opstelling en de (schijn)bewegingen van verweerder die – samengevat weergegeven – eerst (tot 2007, zie de eerder voor het onderhavige bouwplan gestarte, maar later ingetrokken uitwerkingsprocedure) het standpunt innam dat het bouwplan van de BAM geheel in overeenstemming was met het geldende bestemmingsplan en later (vanaf 2007 tot nu toe) de stelling betrok dat het bouwplan in overeenstemming is met de hoofdlijnen van dat bestemmingsplan en daarvan slechts op ondergeschikte punten afwijkt; hetgeen overigens ook nog steeds het uitgangspunt is van de aan de hier bestreden vrijstelling ten grondslag gelegde ruimtelijke onderbouwing, en dus nog steeds een van de kernpunten van het onderhavige geschil betreft.

Dat daarbij sprake is van een manifest onhoudbaar uitgangspunt van verweerder, hebben appellanten niet alleen uitvoerig gemotiveerd en gespecificeerd in de schriftelijke stukken uiteengezet (zie bijvoorbeeld het aanvullend hoger beroepschrift d.d. 11 februari 2009 onder 2.3, blz 16 t/m 24), maar moge ook blijken uit de aan de Afdeling op 5 juni jl. op voorhand toegezonden kleurige brochure, waaruit zelfs in vogelvlucht is op te maken dat het bouwplan een zware inbreuk vormt op de in het bestemmingsplan voorziene uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling van het gebied.

Alleen al aan de hand van genoemde brochure is vast te stellen dat het bij herhaling door verweerder en door de BAM betrokken uitgangspunt dat het bouwplan slechts op ondergeschikte punten afwijkt van het geldende bestemmingsplan, feitelijk en rechtens onjuist is, zodat de daarop gebaseerde ruimtelijke onderbouwning niet deugdelijk is.

Daarmee komt ook de grondslag aan de op basis van die ruimtelijke onderbouwning verleende vrijstelling, kapvergunning en bouwvergunning te ontvallen.

Een andere opmerking vooraf betreft de samenhang van de onderhavige hoger beroepen met het hoger beroep dat door appellanten op 11 juni 2009 is ingesteld tegen de uitspraak van de Rechtbank Haarlem d.d. 4 juni 2009. De daarbij bestreden uitspraak heeft namelijk betrekking op (andere onderdelen van) hetzelfde bouwplan, te weten de gebouwen C en D en een wijziging van gebouw A. In die procedure zijn (nieuwe) aspecten naar voren gekomen die ook voor beoordeling van de in de onderhavige beroepen betrokken kwestie van belang zijn, maar waarop in de schriftelijke stukken van de onderhavige beroepen nog niet kon worden ingegaan vanwege het late tijdstip van de (nieuwe) uitspraak van de Rechtbank.

Intussen hebben appellanten zo snel als mogelijk bij schrijven d.d. 11 juni 2009 daartegen een gemotiveerd hoger beroepschrift, alsmede een verzoek om gevoegde behandeling met de onderhavige procedures, ingediend, en hebben overigens verweerder respectievelijk de BAM ook al een gemotiveerd verweerschrift respectievelijk reactie aan de Afdeling ingezonden, waarbij het verzoek om gevoegde behandeling is ondersteund.

De Afdeling heeft (telefonisch) laten weten het verzoek om gevoegde behandeling op deze zitting af te wijzen.

Intussen zijn naar het oordeel van appellanten een aantal in die nieuwe uitspraak van de Rechtbank betrokken nadere aspecten tevens van groot belang voor de beoordeling van het in de onderhavige procedures betrokken geschil.

Om die reden verzoeken appellanten, mede ter bekorting van de hier te houden pleidooien, om hetgeen in hun hoger beroepschrift van 11 juni 2009 is aangevoerd, hier als herhaald en ingelast te beschouwen zodat hetgeen daarbij door appellanten is aangevoerd, mede strekt ter toelichting van de gronden van de onderhavige hoger beroepen van appellanten.

2. Niet alleen appellanten maar ook de gemeenteraad van Bloemendaal door verweerder op het verkeerde been gezet

Zonder vertrouwen van de burger in de eerlijkheid van de besluitvorming van bestuursorganen valt elke rechtsstaat.

In dit verband vallen in de onderhavige kwestie de volgende zaken op.

Over de ruimtelijke ontwikkeling van dit uit een oogpunt van cultuurhistorie, natuur en landschap kwetsbaar gebied is al vanaf het begin van de jaren negentig veel gesteggeld.

Bij de vaststelling van het geldende bestemmingsplan in de periode 2000-2002 wisten verweerder en de gemeenteraad van Bloemendaal (en overigens ook de gemeenteraad van Haarlem als medeopsteller) dan ook inmiddels heel goed wat hun qua ruimtelijke ordening op het voormalig Marinehospitaal terrein te doen stond, mede gelet op de (ook toen nog door verweerder aangenomen) Rijksmonumentenstatus van de – in het onderhavige bouwplan te vernielen – Springertuin.

In artikel 24 van de Voorschriften behorende bij het geldende bestemmingsplan is dan ook een uitwerkingsbestemming geregeld die nog nauwelijks uitwerking behoeft en in drie bladzijden zeer gedetailleerd aangeeft wat er op het terrein gerealiseerd dient te worden en hoe dat dient te gebeuren.

Dat genoemd artikel 24 van de Voorschriften ook naar het oordeel van verweerder strikt gehandhaafd diende te worden, moge blijken uit het feit dat dit artikel vooraf is toegezonden aan de bouwers die in het kader van de in 2002 georganiseerde prijsvraag werden uitgenodigd om een bouwplan te ontwerpen.

Die bedoeling blijkt ook uit het feit dat in eerste instantie niet alleen de omwonenden maar ook verweerder en de gemeenteraad de voorkeur hadden voor het bouwplan van de SGBB waarin gevolg was gegeven aan genoemd artikel 24 (het kan dus kennelijk wel!).

Die bedoeling blijkt ook het feit dat later – toen “contra amore”, om een schijn van belangenverstrengeling tussen gemeente en SGBB te vermijden werd gekozen voor de BAM - in de met de BAM in 2005 gesloten Samenwerkingsovereenkomst uitdrukkelijk is vastgelegd dat de BAM een bouwplan moet maken conform het geldende bestemmingsplan.

Het nog eens in die Overeenkomst nadrukkelijk opleggen van een dergelijke verplichting volgde ook uit de door de gemeenteraad in 2001 vastgestelde en gepubliceerde Nota Vrijstellingenbeleid, waarin is vastgelegd dat van recente bestemmingsplannen geen vrijstelling wordt verleend.

Die Nota Vrijstellingenbeleid is overigens in 2006 door de gemeenteraad nog eens herbevestigd en onverkort gehandhaafd.

In 2007 en daarna gaan verweerder en de raad er dan ook vanuit dat de voor het Marinehospitaal terrein in artikel 24 vastgelegde bestemming strikt gehandhaafd moet worden.

Zo dringen tijdens een debat in de gemeenteraad op 1 november 2007 de voorzitters van de gemeenteraadsfracties, mede naar aanleiding van de door appellanten in augustus 2007 ingediende zienswijzen tegen de voorgenomen vrijstellingsprocedure, bij verweerder aan op naleving van de in 2005 met de BAM gesloten Samenwerkingsovereenkomst én op handhaving van het geldende bestemmingsplan.

Op de vraag van de voorzitter van de grootste fractie in de gemeenteraad van Bloemendaal (thans de verantwoordelijk VVD-wethouder Tames Kokke) geeft zijn partijgenoot, toenmalig projectwethouder Heerze, ten antwoord (blijkens het verslag dat op de website van Bloemendaal is na te lezen):

“In antwoord op de vraag waarom het College BAM niet aan de overeenkomst houdt, zegt de wethouder dat het College dat ook gedaan heeft. Het plan van BAM wijkt op details echter af en daarvoor wordt een vrijstelling gevraagd.”

Als vervolgens de Vereniging Marinehospitaal terrein op 10 november 2007 een petitie (“een halfuur van uw kostbare tijd”) en een notitie met wederom een uitvoerige beschrijving van alle afwijkingen van het bestemmingsplan naar de gemeenteraad stuurt, dwingt de raad

verweerder om deze petitie en notitie aan een onafhankelijke deskundige voor te leggen, omdat de raad simpelweg wil weten wie er gelijk heeft: het College of de Vereniging, waar het gaat om de vraag of het bouwplan slechts op ondergeschikte punten afwijkt van het geldende bestemmingsplan.

Het advies van de door verweerder ingeschakelde deskundige, mr. Revermann, van 15 februari 2008 is op dit punt duidelijk, ook al omdat het door hem ingeschakelde Stedenbouwkundig Adviesbureau Witpaard in zijn advies van 14 februari 2008 tot de conclusie komt dat niet alleen het Masterplan uit 2005 van de BAM *“op essentiële onderdelen afwijkt van de stedenbouwkundige opzet zoals deze in het bestemmingsplan is omschreven en niet aan de regel maar ook niet meer aan de geest van het bestemmingsplan voldoet”* (bladzijde 4 van rapport Witpaard), maar ook tot de afsluitende conclusies (zie bladzijde 6) komt dat tussen de bouwaanvraag en het bestemmingsplan een duidelijk verschil ligt, dat in het eerste traject tot en met het Masterplan van 2005 essentiële verschillen zijn gemaakt ten opzichte van de stedenbouwkundige opzet van het bestemmingsplan en dat vanaf het Masterplan (2005) elke stap in de ontwikkeling van het bouwplan verder weg komt te staan van de oorspronkelijke ruimtelijke beschrijving en visie van het bestemmingsplan.

Deze heldere conclusies van Witpaard worden door mr. Revermann in zijn rapport van 15 februari 2008 overgenomen, waarbij hij het Masterplan van de BAM kenschetst als een *“planologische en stedenbouwkundige opzet voor deze locatie die fundamenteel en substantieel afwijkt van een aantal hoofdelementen/essentialia van de vigerende uitwerkingsregeling voor het uitwerkingsgebied U2 van het bestemmingsplan”* (zie rapport Revermann onder 7.1, bladzijde 9 en 10).

Die bevinding van Revermann komt overigens overeen met de, overigens nog veel kritischer, bevindingen van de door appellanten ingeschakelde deskundige, architect Sjoerd Soeters, in zijn second opinion over de welstand, waarin hij het bouwplan van de BAM ook nog langs de meetlat van het bestemmingsplan heeft gelegd en tot de conclusie komt dat “het uitgangspunt van het plan – van de BAM – niet geschikt is om via verbeteringen op onderdelen alsnog tot een goed plan te komen”.

Na kennisneming van de rapporten van Revermann en Witpaard heeft de gemeenteraad eind februari 2008 een motie aangenomen waarin verweerder wordt opgedragen het bouwplan van de BAM in overeenstemming te laten brengen met het bestemmingsplan.

Hoe de verhoudingen tussen verweerder en de raad voor wat dit bouwplan betreft, precies liggen laat VVD-fractievoorzitter Tames Kokke op 28 februari 2008 aan collega-raadslid Leonard Heukels (Liberaal Bloemendaal) per email weten:

“Ik ben voor een zakelijke afwikkeling van de bouwaanvraag.

Maar feit is dat het college de raad de afgelopen twee jaar heeft voorgehouden dat de bouwaanvraag conform het bestemmingsplan was.

Dat blijkt nu dus niet het geval te zijn.

Dat is een doodzonde.

Revermann snelt het college te hulp, door te stellen dat de raad volledig op de hoogte was van de besluiten (Masterplan, Beeldkwaliteitsplan) die hebben geleid tot de bouwaanvraag die er nu ligt.

Maar een gegeven lijkt ook te zijn dat het college niet een keer heeft gemeld dat er sprake zou zijn van een overschrijding van het bestemmingsplan.

Het College kan dat ook niet hebben gemeld, want ze waren immers van mening dat daar geen sprake van was.

Het de raad nu verwijten dat zij dat wel zouden hebben geweten slaat nergens op.

Gegeven deze situatie ben ik van mening dat het college zijn stinkende best moet doen de bouwaanvraag weer in lijn te brengen met het bestemmingsplan.

Voor hun gebrek aan inzicht in de materie mogen ze de raad wel hun excuses aanbieden.”

Uit dit citaat, dat ruime verspreiding heeft gekregen binnen de Bloemendaalse politiek en ook daarbuiten (omdat daarmee conform de feiten de spijker op de kop wordt geslagen, dit in schril contrast met de “officiële” lezing van verweerder) moge eens temeer blijken niet alleen dat verweerder de gemeenteraad vanaf 2002 inzake het onderhavige bouwplan op het verkeerde been heeft gezet maar ook dat de “trouvaille” van mr. Revermann in zijn rapport van 15 februari 2008 waarbij hij – overigens in tegenspraak met de ruimtelijke onderbouwing – de stelling betreft “*dat door aanvaarding van het Masterplan een nieuw planologisch regime zou zijn aanvaard*”, in strijd is met de feiten.

Aan de hand van de al eerder overlegde stukken is overigens vast te stellen:

dat vast staat dat er tussen 2002 en 2008 door de raad nimmer over het bestemmingsplan is gesproken in relatie tot bouwplan BAM (zie ook de door appellanten overgelegde verklaringen van 3 raadsleden); dat de raad er – terecht – vanuit ging dat verweerder de toetsing aan bestemmingsplan had uitgevoerd met kennelijk positieve uitkomst; maar bovendien dat de gemeenteraad telkens en bij herhaling desgevraagd terzake van de hier bestreden besluitvorming heeft aangegeven dat die in overeenstemming met het geldende bestemmingsplan dient te zijn.

Het zal duidelijk zijn dat met de enkele sedert de motie van de raad van februari 2008 aangebrachte “cosmetische” aanpassingen van het bouwplan niet is of kan worden afgedaan aan de – eerder door de deskundigen Soeters, Witpaard en mr. Revermann getrokken – conclusie dat dit bouwplan fundamenteel afwijkt van het bestemmingsplan, welke conclusie overigens ook al eerder was getrokken door B&W van de gemeente Haarlem in hun in de zomer van 2007 ingediende zienswijze.

Dat verweerder (en de BAM) tegen beter weten in blijven volhouden dat dit anders zou moeten worden gezien en het bouwplan slechts op ondergeschikte punten zou afwijken van het geldende bestemmingsplan (waarbij verweerder overigens stelselmatig verkeerd citeert uit het bestemmingsplan en eigen doelstellingen van het bestemmingsplan verzint), is onbegrijpelijk en laat zich enkel verklaren uit de vrees van verweerder voor politieke consequenties vanuit de gemeenteraad.

Intussen ligt met dit door verweerder zelf gekozen, aan de ruimtelijke onderbouwing ten grondslag gelegde uitgangspunt, te weten dat het onderhavige bouwplan in overeenstemming is met de hoofdlijnen van het geldende bestemmingsplan en slechts in detail afwijkt, hier wel een simpele en naar het oordeel van appellanten integraal door de rechter te toetsen vraag voor, nu deze vraag de deugdelijkheid van de ruimtelijke onderbouwing betreft, en zonder een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing de vrijstelling en

dus ook de bouwvergunning en de kapvergunning niet rechtmatig hadden kunnen worden verleend.

3. Nota vrijstellingenbeleid

In de schriftelijke stukken hebben appellanten al uitvoerig gemotiveerd uiteengezet dat het bovenstaande temeer klemmt nu de hier bestreden besluitvorming ook niet is te rijmen met het in de door de gemeenteraad in 2001 vastgestelde en in 2006 herbevestigde Nota Vrijstellingenbeleid betrokken uitgangspunt dat van moderne bestemmingsplannen als het onderhavige bestemmingsplan geen vrijstelling wordt verleend, en dat het terzake gevoerde verweer tot de ongerijmde conclusie leidt dat genoemd, vastgesteld en gepubliceerd, beleid tot een dode letter wordt door een – zoals verweerder ten onrechte doet – tot het onzinnige oprekken van de daarin genoemde uitzonderingen en het onjuist interpreteren van de in de nota gegeven voorbeelden .

4. Achterhouden door verweerder van voor de hier bestreden besluitvorming ongunstige informatie

In de onderhavige procedures hebben appellanten al gemotiveerd aangegeven dat verweerder de Rechtbank onvolledig en/of onjuist hebben geïnformeerd (en overigens ten onrechte ook WOB-verzoeken van appellanten weigeren te honoreren).

Het betreft hier niet alleen de gang van zaken die geleid heeft tot de op zichzelf gezien onbegrijpelijke overgang van de eerst door verweerder voorgestane keuze voor het bouwplan van de SGBB naar dat van de BAM.

Zoals appellanten al in de schriftelijke stukken hebben uiteengezet, is er – anders dan verweerder suggereert – geen sprake van geweest dat de gemeenteraad “con amore” voor het bouwplan van de BAM heeft gekozen, integendeel, de raad is met tegenzin met de door de verweerder voorgestane wijziging in de keuze akkoord gegaan en enkel op grond van het feit dat bij het bouwplan van de SGBB sprake zou zijn van een schijn van belangenverstremgeling bij verweerder; overigens ging de raad er daarbij wel vanuit dat het bouwplan van de BAM voldeed aan het bestemmingsplan.

Intussen hebben appellanten in de schriftelijke stukken al gemotiveerd aangegeven dat verweerder heeft nagelaten de Rechtbank alle relevante stukken in te zenden waar het gaat om de tussen verweerder en de BAM gemaakte afspraken en dat verweerder de terzake door appellanten gedane WOB-verzoeken nog steeds niet, althans niet ten volle, wenst te honoreren.

Intussen is uit de vervolprocedure bij de Rechtbank, over de vrijstelling/bouwvergunning voor de gebouwen D en E en een wijziging van gebouw A van het bouwplan, appellanten gebleken dat zowel in de hier betrokken procedures als in die vervolprocedure ten onrechte is nagelaten een deskundigenrapport van ingenieur E. Blok over te leggen, van het bestaan waarvan blijkt uit het door de raad in 2005 goedgekeurde Beeldkwaliteitsplan, nu daarin wordt geciteerd uit dat rapport ter rechtvaardiging van de voor de Springertuin gemaakte keuzes.

Appellanten hadden namelijk reden om te vermoeden dat in dit deskundigenrapport tot heel andere conclusies werd gekomen dan waarvan gebruik is gemaakt in het Beeldkwaliteitsplan en dus daarin van een selectieve en onjuiste weergave van de uitkomsten van dat rapport sprake was.

Verweerder heeft, zoals moge blijken uit het hoger beroep dat appellanten op 11 juni 2009 tegen de nadere uitspraak van de Rechtbank van 4 juni 2009 heeft ingesteld, daartoe gevraagd door de Rechtbank aangegeven dat hij dit rapport niet kon overleggen, omdat hij daarover niet de beschikking heeft (en heeft de BAM aangegeven de overlegging van dit rapport, waarover zij wel de beschikking had, eerder niet opportuun te hebben geacht, ondanks de herhaalde verzoeken van appellanten dit rapport openbaar te maken).

Een en ander moet tot de conclusie leiden dat het Beeldkwaliteitsplan, dat nota bene als toetsingskader fungeert voor de hier bestreden besluiten, de toets der kritiek niet kan doorstaan, nu voor de motivering daarvan wordt verwezen naar een rapport waarover verweerder en dus ook de raad bij het vaststellen van het plan niet de beschikking had en dus ook niet kon toetsen of dit rapport een deugdelijke grondslag voor het (door Hollandschap in opdracht van de BAM ontworpen) Beeldkwaliteitsplan kon vormen.

Dit klemmt temeer nu dit Beeldkwaliteitsplan, zoals verweerder erkent, in de plaats is gekomen van de – in strijd met de Welstandsnota – voor dit gebied ontbrekende welstandscriteria.

De op het Beeldkwaliteitsplan gebaseerde, hier bestreden besluiten kunnen dan ook niet in stand blijven.

Overigens is een dergelijke sanctie ook al geëigend als bedacht wordt dat die de enige vormt om in voorkomend geval de naleving door bestuursorganen van de verplichting om alle relevante bescheiden aan de rechter over te leggen te handhaven.

Intussen blijkt de BAM het hier betrokken deskundigenrapport in de onderhavige procedures wel aan de Afdeling te hebben ingezonden, overigens eerst onlangs, kennelijk naar aanleiding van het eerder door de Rechtbank ter zitting geconstateerde en in haar uitspraak van 4 juni jl. gememoreerde gebrek terzake.

Uit dat rapport blijkt overigens dat de al eerder door appellanten vermoede conclusie dat in het Beeldkwaliteitsplan selectief en onjuist uit dit rapport is geciteerd (zie het hoger beroepschrift tegen de uitspraak van de Rechtbank van 4 juni 2009), juist is, zodat eens te meer de conclusie voorligt dat de raad bij haar besluitvorming over het Beeldkwaliteitsplan op het verkeerde been is gezet en het nalaten van het overleggen van genoemd deskundigenrapport in de procedures bij de Rechtbank als een ernstig gebrek moet worden gekenmerkt dat ook gevolgen dient te hebben voor de in de onderhavige procedures bestreden besluitvorming.

5. Strijdigheid met de Monumentenwet

Appellanten hebben, uitvoerig gemotiveerd en mede onder verwijzing naar eerdere uitspraken van de Afdeling, in de schriftelijke stukken (zie in het bijzonder hun Nadere Memorie inzake de bouwvergunning d.d. 5 juni 2009) al geconcludeerd dat het – summierlijk gemotiveerde – oordeel in de hier bestreden uitspraken dat de villatuin op zichzelf gezien geen rijksmonumentenstatus toekomt, niet in stand kan blijven.

De primaire beroepsgrond van appellanten dat de bestreden besluiten wegens strijd met de Monumentenwet niet in stand kunnen blijven, nu de villatuin zoniet beschadigd of vernield wordt dan toch zonder een daartoe strekkende monumentenvergunning overigens wordt aangetast, dient dan ook te slagen.

Bovendien is de Rechtbank ten onrechte geheel voorbijgegaan aan de subsidiaire beroepsgrond van appellanten dat, zelfs als de villatuin op zichzelf gezien niet een Rijksmonument zou zijn, met de hier bestreden besluiten afbreuk wordt gedaan aan de, in de redengevende omschrijving van de aanwijzing van de villa tot rijksmonument beschreven, "situationele waarde" van de villa (omdat die omringd is met een landschappelijke en vanuit de cultuurhistorie waardevolle ruime tuin en daardoor een voorbeeldfunctie vervult van de negentiende-eeuwse villaontwikkeling in de hier betrokken regio).

Nu daarvan niets overblijft na realisering van het hier betrokken bouwplan, kunnen de bestreden besluiten ook en alleen al om die reden wegen strijd met de Monumentenwet niet in stand blijven.

Appellanten volstaan hier verder met te benadrukken dat ook verweerder er tot 2005 vanuit ging dat de villatuin op zichzelf gezien een rijksmonument is (zie de geschiedenis van de totstandkoming van en de toelichting bij het bestemmingsplan) en eerst naar aanleiding van het onderhavige bouwplan plots in 2005 van een tegenovergestelde opvatting hebben blijkgegeven, nota bene onder de enkele verwijzing naar een brief van de Rijksdienst voor Monumentenzorg (latere RACM) uit 2005, die daarvoor echter geen enkele grondslag biedt (want daarin staat niet de door verweerder gevraagde bevestiging dat de villatuin geen Rijksmonument is en worden daarentegen zelfs drie strikte randvoorwaarden tot behoud van de villatuin gegeven, waaronder het handhaven van de waardevolle bomen en de aanwezige vijvers).

Dat ook verweerder ten slotte wel begrepen heeft dat de brief van de Rijksdienst uit 2005 een (bijkomend) probleem vormde, moge blijken uit het feit dat verweerder in augustus 2008 (!) een spoedoverleg met de Rijksdienst heeft gevraagd, waaruit de brief van de Rijksdienst van 8 september 2008 (nota bene 1 dag voor de hoorzitting over het bezwaar tegen de kapvergunning) is gevolgd, waarin hoofdzakelijk een uiteenzetting wordt gegeven over de vraag of de hier betrokken villatuin van Springer afkomstig is en overigens tot de conclusie wordt gekomen dat met het inrichtingsplan zou worden voldaan aan de in de eerdere brief van de Rijksdienst van 2005 neergelegde randvoorwaarden, hetgeen ongerijmd is nu aan die randvoorwaarden (handhaven van waardevolle bomen en vijvers) nu juist niet wordt voldaan.

In dit verband is overigens saillant dat de betrokken behandelend ambtenaar van de Rijksdienst later heeft laten weten dat tijdens het door verweerder geëntameerde overleg in augustus 2008 het hier betrokken inrichtingsplan van de tuin helemaal niet aan de orde is geweest en hij dat dan ook niet heeft beoordeeld.

6. Bouwplan voldoet niet aan redelijke eisen van welstand

In de schriftelijke stukken is door appellanten ook al uitvoerig uiteengezet dat de bouwvergunning wegens strijd met artikel 12 Woningwet niet in stand kan blijven, nu het bouwplan niet voldoet aan redelijke eisen van welstand, en dat overigens de besluitvorming terzake ook procedureel niet in orde is.

In dit verband merken appellanten nog de volgende kernpunten op.

Ten onrechte – want in strijd met de Welstandsnota Gemeente Bloemendaal – zijn voor het hier betrokken Marinehospitaal terrein geen welstandscriteria vooraf opgesteld (om daarna te worden toegezonden aan degenen die een bouwplan ontwikkelen), terwijl het hier een van de grote projecten betreft waarvoor de Welstandsnota dat uitdrukkelijk regelt.

Het daarvoor – ten onrechte – in de plaats gekomen Beeldkwaliteitsplan is voorgelegd aan de Welstandscommissie die in april 2005 daarover een vernietigend rapport heeft uitgebracht (onder meer omdat in dat plan ten onrechte niet werd uitgegaan van het op grond van het bestemmingsplan vereiste van “wonen in een park”). Met de toezegging van verweerder aan de gemeenteraad om dit vernietigende rapport voor te leggen aan de BAM om op grond daarvan haar plan aan te passen, is niets gebeurd. Het onderhavige bouwplan is – op enkele cosmetische aanpassingen na, die overigens eerst in 2008 zijn aangebracht – hetzelfde als het plan dat bij het (door de BAM ontworpen) Beeldkwaliteitsplan aan de orde was.

Alleen al op grond van deze redenen ligt de conclusie voor dat de bestreden bouwvergunning in strijd met artikel 12 Woningwet is verleend.

Aan de hier bestreden bouwvergunning ligt een ultrakort welstandsadvies ten grondslag, dat overigens ook onbegrijpelijk is gelet op de innerlijke tegenstrijdigheid daarvan met eerdergenoemd advies van de Welstandscommissie uit april 2005.

Overigens is het bouwplan door de Welstandscommissie getoetst aan welstandscriteria die op verzoek van verweerder door de architect van de BAM zelf in 2006 aan de hand van het voorliggende bouwplan zijn opgesteld, zodat aan deze criteria geen enkel normerend effect toekomt of zelfs maar kan toekomen en als beschrijving van dit bouwplan slechts kunnen leiden tot een positief welstandsadvies.

Op grond van deze gang van zaken moet echter de conclusie voorliggen dat met dit welstandsadvies niet gezegd is dat het bouwplan voldoet aan redelijke eisen van welstand.

Alleen al gelet hierop ligt de conclusie voor dat verweerder bij de hier bestreden bouwvergunning niet kon volstaan met een enkele verwijzing naar het welstandsadvies, ook al omdat daarmee niet wordt voldaan aan de “vergewisplicht” van artikel 3:9 Awb.

Dit klemt temeer nu appellanten bij hun eerdere zienswijze een contraire deskundigenadvies hebben overgelegd (second opinion Soeters) waarin uitvoerig gemotiveerd tot de conclusie wordt gekomen dat het hier betrokken bouwplan niet voldoet aan redelijke eisen van welstand.

Ten onrechte doet verweerder dit contraire tegenadvies af met de enkele overweging dat dit advies geen juridische status zou hebben en overigens niet relevant zou zijn.

7. Onrechtmatigheid kapvergunning

In de schriftelijke stukken hebben appellanten al uitvoerig gemotiveerd uiteengezet waarom de hier bestreden kapvergunning op zichzelf gezien niet in stand kan blijven, nog afgezien van de gebreken van de daaraan ten grondslag liggende vrijstelling van het geldende bestemmingsplan.

Daarbij is al vastgesteld dat zowel bij het primaire besluit als bij de beslissing op bezwaar verweerder in complete verwarring was over het aantal te kappen bomen en ook over welke bomen worden gekapt.

Vast te stellen is dat verweerder ook in hoger beroep daarover nog steeds in verwarring is.

Voor het eerst worden door verweerder in hoger beroep kaptekeningen overgelegd waarin uitsluitend de waardevolle, door het bestemmingsplan beschermde bomen zijn betrokken.

Aan deze gang van zaken is de conclusie te verbinden dat die kennelijk niet aan de hier bestreden kapvergunning of de op het bezwaar daartegen genomen beslissing op bezwaar

ten grondslag hebben gelegen, omdat anders niet valt in te zien waarom die kaptekeningen niet al eerder, zoals in de procedure bij de Rechtbank, zijn overgelegd.

Alleen al om deze reden kan de bestreden uitspraak en het daarbij betrokken besluit niet in stand blijven.

Bovendien blijken deze, eerst in hoger beroep overgelegde, kaptekeningen wederom af te wijken van niet alleen de voorgaande tekeningen, maar ook van de aan appellanten desgevraagd door verweerder toegezonden originelen van de thans betrokken kaptekeningen.

Een en ander laat geen andere conclusie toe dan dat verweerder nog steeds, en zelfs nog meer, in verwarring is over de vraag op welke bomen de kapvergunning betrekking heeft.

Daarin ligt temeer een grond voor de conclusie dat het hier bestreden besluit niet in stand kan blijven, naast de gronden die al in de procedure bij de Rechtbank en in dit hoger beroep zijn aangevoerd, waarnaar hier korthedshalve wordt verwezen.

8. Overigens

Voor het overige verwijzen appellanten hier korthedshalve naar hetgeen al in de schriftelijke stukken door hen is aangevoerd, voor hun conclusie dat de bestreden uitspraken en de daarbij betrokken besluiten van verweerder ook op velerlei andere grond niet in stand kunnen blijven.

CONCLUSIE

Appellanten handhaven hun al eerder getrokken conclusies dat de in hoger beroep bestreden uitspraken niet in stand kunnen blijven en verzoeken de Afdeling dan ook hun hoger beroepen gegrond te verklaren en de bestreden uitspraken van de Rechtbank te vernietigen en – zo mogelijk zelf in de zaken voorzienende – de daarbij betrokken besluiten van verweerder te vernietigen onder de bepaling dat die uitspraken in de plaats treden van de vernietigde besluiten, een en ander onder veroordeling van verweerder tot vergoeding van de kosten van rechtsbijstand die bij appellanten in de procedures bij de Rechtbank en die bij de Afdeling zijn opgekomen.